

bi si tiste obrnili v prid svoje duše, svoje družine. Kedar so le-te ure potekle, priti jim je bilo na železnico, v službo. To se je tudi vselej zgodilo in ni bilo drugače, njih služba je to terjala in ljudem je hodilo za ljubi kruhek, za to so tudi vselej in v pravi čas prišli.

To tudi ni, da človek graja. Služba je služba in v njej nam je biti natančnim naj že smo potlej v kateri koli službi. Drugo pa je vprašanje, ali je vselej treba tacega reda v službi? Mogoče je tudi, da se napravi drug red, tak, ki ugaja obema, njemu, ki jemlje v službo pa tudi njemu, ki službo jemlje.

O času, ko je imela država železnice v rokah, se je to tudi pri njih godilo in ni bilo uzroka pritoževati se ljudem, ki so bili pri njih v službah. Vsi so imeli dovolje dela, pa tudi dovolje še časa za svojo družino. Prišlo pa je kmalu drugače. Prvo, ko so prišle železnice v roke zasebnih društev, jeli so varčevati — z ljudmi, ki so bili pri njih službah in so jim dali iz prva več zaslužka, ob enem pa jih dejali ob proste ure. kolikor in kjer se je dalo.

Radi ali neradi so se v to ljudje podali in s tem so postali pravi sužnji, ljudje, katerim je bila železnica, red, kakor je pri njej veljal, vse. Za vse drugo, kar še terja od človeka življenje, ni se vam pri njih nihče več izmenil. Take so bile železnice liberalne gospode in take službe so pri njih bile v navadi.

(Konec prih.)

Državni zbor, njegova sestava in pravice.

(Konec.)

Predsednik določi tudi dneve, o katerih se bodo seje vršile, in dnevni red vsake seje t. j. kaki predmeti, in po katerem redu da se bodo razpravljali. Kdor hoče govoriti o kakem predmetu, ki je na dnevnem redu, se lahko oglasi pri predsedniku še pred otvorjenjem seje in sicer mora povedati, ali hoče govoriti „pro“ ali „contra“ t. j. ali „za“ tisto stvar, ali „proti“ njej. Po tisti vrsti, po kateri so se govorniki oglašali, dobijo tudi besedo; vendar ima prvo besedo prvi nasprotni govornik. Tudi še med obravnavo sme se vsakdo oglasiti za besedo. Ker se pogosto oglasi prav veliko govornikov, ne pridejo vsi na vrsto s svojimi govori. S pre mnogimi govori bi se namreč stvar preveč zavlekla. Da se to ne bi zgodilo, ima vsak poslanec pravico predlagati, naj se debata, t. j. pretresovanje sklene. Ako zbornica ta predlog sprejme, pa je še več govornikov zapisanih, ki niso še govorili, volijo ti in sicer oni, ki so „za“ ali „proti“ izmed sebe vsak po enega „generalnega“, t. j. skupnega govornika. Le-ta dva še govorita potem.

Govorijo pa poslanci vsak od svojega se-deža. Samo tisti govorniki, ki so ob enem tudi

poročevalci raznih odborov, stopijo na posebno leco, katera je blizu predsednikove mize. Nobeden govornik ne sme več, kakor enkrat govoriti o enosti reči. Le za tako imenovano „stvarno popravo“ sme se še oglasiti, če namreč zapazi, da njegovega govora kdo ni prav razumel.

Ako predsednik zapazi, da je govornik zašel od stvari, o kateri je namenjen govoriti, mu zakliče: K stvari! Ako je ta opomin večkrat potreben, zamore mu predsednik besedo vzeti; vendar pa lahko zbornica sklene, naj govornik še dalje govori.

Če rabi kak govornik nedostojne ali razžaljive besede, ga zopet posvari predsednik s klicem: k redu! ter mu tudi v tem slučaju sme besedo vzeti. Pa tudi vsak poslanec ima pravico od predsednika zahtevati, naj zakliče govornika v omenjenem slučaju: k redu! Ako pa govornik drugega poslanca osebno razžali, ima razžaljeni pravico od zbornice zahtevati, naj izreče razžalniku „grajo“. V tem slučaju voli se odbor, kateri mora v 24 urah v zbornici poročati.

Ko so se predlogi na vse strani preudarili, začne se glasovanje, t. j. vsak poslanec izreče, ali je „za“ ali „proti“. Glasuje se vedel tako, da tisti poslanci, ki so „za“ to, vstanejo, drugi pa obsedijo. Ako se ne vé za gotovo, kje da je večina, da predsednik ustale in sedeče prešteti. Pogosto se glasuje tudi po imenih. Imena poslancev se kličejo po abecednem redu in poslanci odgovarjajo „da“ ali „ne.“ Tako glasovanje se vrši, ako ga predsednik ali pa vsaj 50 poslancev zahteva. Glasovanje po omenjenih dveh načinih imenuje se javno glasovanje. Glasuje se pa tudi tajno. Vsi poslanci namreč zapišejo vsak na svoj listek ali „da“ ali „ne“, ter potem listke oddajo. Predsednik glasuje z drugimi poslanci le takrat, ko se volijo poslanci v razne odbore. Tudi te volitve so tajne. Poslanci zapišejo imena odborikov na listke in te potem oddajo. Drugače pa predsednik nikoli ne glasuje. V vseh zbiorih obvelja to, kar večina udov sklene.

Kar zbornica poslancev po večini glasov sklene, to gre potem v gosposko zbornico, katera stvar na novo pretresa. Ako se tukaj odobri, je državni zbor svojo nalogo dovršil. Ako se pa sklepi gosposke zbornice ne vjemajo s sklepi poslaniške zbornice, gre stvar nazaj v zbornico poslancev, da ona svoje sklepe spremeni v smislu gosposke zbornice. Če pa tudi zdaj ni sporazumljenja, in če je postava nujna n. pr. proračun za državne stroške, volijo se iz obeh zbornic poslanci v enakem številu. Ti se snidejo ter sestavijo skupno poročilo. Ako to poročilo le edna zbornica sprejme, ne more druga nič oporekati. Kar obe zbornici sklenete, to pride pred cesarja. Kedar cesar

postavo podpiše, dobi veljavo in veže podložnike. Ovrže pa se vse, čemur cesar podpis odreče.

Gospodarske stvari.

Gašenje apna.

Pri gašenju apna naj se izlasti gleda na to, da se izroči delo dobrim, izurjenim delavcem. Apno se ne sme nikdar sipati, kakor si bodi v dotično korito, ampak treba je, da se dobro pazi, naj se to izgodi v pravi razmeri. Ko je pa dovolj pomešano, ne sme biti v njem nikakoršnjih ostankov tujih tvarin, niti nesnage. Da se pa to doseže, mora se rabiti primerno čista voda in čista posoda. Najpoprej velja izločiti „prežgano“ apno. Pokažejo se namreč, kedar je apneni kamen uže žgan, tri vrste apna: dobro žgano, katero se popolnoma raztopi, če ga z vodo poškopimo, polužgano, katero se mora le deloma pogasiti, ter se radi tega pri gašenju v več ali manj krupne dele razpoka in prežgano apno, ki je v peči od vročine preveč trpelo, ter vsled tega postalo tako trdo, da se sploh ne da raztopiti. Prežgano apno dobivamo v obče od tacega apnenega kamena, ki ima v sebi mnogo ilovice.

Pri gašenju mora se torej polužgano apno in z njim ostanki prežganega apna iztrebiti; to se izgodi najlepše, ako se zloži apneni kamen na dnu koritu in kó je zložen, poškopri z vodo. Kamenje začne vsled vročine kipeti in razpadati. Prežgano apno se zdaj lahko spozna in tudi kosčki polužganega, treba je torej oboje izločiti, ostalo pa dalje gasiti z zmernim prilivanjem vode, dokler se dobro ne razkuha. Potem pa se mora kipeča masa s sekiro in vednim prilivanjem vode tako razkvasiti, da postane iz nje gosta tekočina, le-ta pa se v tem stanju izlije v apnenico. Ako ima služiti apno za belilo in v obče za zunanjo rabo, dobro je, da ostane v apnenici vsaj štirinajst dni s peskom pokrito, kajti v tem času bodo se dobro razmočili tudi težje raztopljivi deli.

Mnogo pride pa na to, koliko in kaka voda da se rabi pri gašenju apna. Ako čemo tedaj delo ročno in redno opraviti, ne smemo trošiti ne premalo, niti preveč vode. Navadno se je na 1 del apna dolije polagoma po dva dela vode in med tem je treba neprenehoma mešati. Na vsako vedro apna troši se torej po dve vedri vode. Najbolj prikladna voda za gašenje apna je ali snežnica, ali dežnica. ker v tej je najmanj ogljenega kisa. Studenčna ali pa tekoča voda je navadno presilna, mineralna se pa ne more rabiti zato, ker je s soljo napojena. Sicer pa ni težko, pretvoriti presilne vode v mečjo. Napolnimo namreč primerno kad s tekočo vodo, katera se mora z

apnom uže gašenim pomešati, voda naj se potem pusti tako dolgo stati, dokler se apno ne poleže. Kmalu bomo opazili na površju vode tanko kožico, ta kožica mora na površju ostati, kajti ona ne da zraku do vode. Voda se pušča iz kadi po cevi, ki se zdolaj blizo dna va-njo zabiye. Na ta način more se nagasiti najhitreje dobro izdatnega apna.

Sejmovi Dne 26. junija pri sv. Križu na Murskem polju. Dne 27. junija v Cmureku, sv. Lovrencu na Dravskem polju in v Rajhenburgu. Dne 30. junija v Gomilicah, pri sv. Petru pri Radgoni, v Zrečah, v Trnovicah in na Sp. Polskavi. Dne 2. julija pri št. Ilju na Turjaku, na Ptujski gori, v Petrovčah, na Polenšaku, na Remšniku in na Tinskem.

Dopisi.

Iz Ptujkega okraja. (Prijazna gosпода!) Odbor okrajnega zastopa Ptujkega poslal nam je neko „poročilo o djavnosti in o sednicah“. Kaj to pomeni, tega ne vemo mi, pa tudi gospodje ne, ki so poročilo kovali. Pa čemu je to vse? Saj se poznamo! Nam ni treba slišati vašega petja, poznamo vas po perji, kaki ptički ste. Pravite, da nas imate radi, da za nas skrbite. To se ponavlja v vsakih treh letih enkrat, kedar nas potrebujete in bi nas radi pridobili. Potem pozabite redno na nas in se ne brigate za nas, ker nas ne potrebujete. Zdaj bi nas radi vlovili, da bi mi slovenski kmetje nemškutarje in židove v okrajni zastop volili, kateri ima z našim denarjem gospodariti. Tega ne morete od nas terjati. Mesto ima osem odbornikov; vse druge občine vkup pa samo deset, da si plačujejo šest do osemkrat več štibre. Deset trgovcev Ptujskih ima deset odbornikov v okrajnem zastopu, akoravno ne plačujejo vsi vkup od svojega obrta tri jezere gold. štibre. Nad 200 velikih posestnikov, ki so večinoma kmetje, plačuje okoli 30.000 štibre, pa sme tudi samo deset zastopnikov voliti v okrajni zastop. Kaka je to mera, gospodje? Ali niso dobili nekateri preveč in drugi dosti premalo, ko so se dolžnosti in pravica delile? Zdaj pa se gospodje vozijo k nam in nas nagovarjajo, da naj volimo tiste gospode, katere nam bodo oni priporočali, da naj ostane staro gospodarstvo! Ali vas ni sram? Vi, ki imate že tako vse, hočete še nam to malo vzeti, kar imamo! Ostanite doma vi in vaši pomagači in ne hodite nas nadlegovati! Tudi pisati nam ni treba, ker je zdaj dela dovolj in nemamo časa brati pisem! Kože pa ne damo in zatorej bomo šli vsi volit in volili bomo može prave slovenske krvi. Tako nam vелеva zdrava pamet in srce, ker smo Slovenci in kristjani.

Volilec.